

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Alanında Tıpta Uzmanlık Sınavı Kontenjan ve Yerleşme Trend Analizi (2013-2023)

Medical Specialization Exam in the Field of Child Health and Diseases Quota and Placement Trend Analysis (2013-2023)

© Mehmet KOCA

T.C. Sağlık Bakanlığı, Ankara, Türkiye

Atıf: Koca M. Medical specialization exam in the field of child health and diseases quota and placement trend analysis (2013-2023). Forbes J Med. 2025;6(1):17-22

ÖZ

Amaç: Bu çalışma, 2013-2023 yılları arasında Tıpta Uzmanlık Sınavı (TUS) kontenjanlarındaki değişimlerin branşlara göre doluluk oranlarına yansımaları, özellikle çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlığı açısından incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırmada, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından kamuya açık olarak yayımlanan 2013-2023 TUS verileri kullanılmıştır. Çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık alanına ilişkin kontenjan ve yerleşme oranları ile zamansal değişim eğilimleri analiz edilmiştir.

Bulgular: Sonuçlar, çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık kontenjanlarının son on yılda yaklaşık %14,5 oranında arttığını, ancak yerleşme oranlarının ortalama %83 düzeyinde kaldığını göstermektedir. Özellikle 2018 sonrası dönemde kontenjanlarda belirgin bir artış görülmesine rağmen, yerleşme oranlarının önemli ölçüde düştüğü tespit edilmiştir. 2023 yılında kontenjan %30,4 oranında artmasına rağmen yerleşme oranı %50'ye gerilemiştir. Yıllar içinde açılan kontenjanlar ile yerleşme oranları arasında güçlü bir negatif korelasyon ($r = -0,923$) saptanmıştır ($p < 0,001$).

Sonuç: Bu araştırma, yalnızca kontenjan artışının beklenen insan gücü hedeflerini karşılamada yeterli olmadığını göstermektedir. Tıp uzmanlık eğitiminde nitelik, kurumsal altyapı ve eğitim müfredatı gibi unsurların önemine vurgu yapmaktadır. Sağlık yöneticileri, akademik tıp camiası ve tıp eğitimi uzmanlarının, nesnel verilere dayalı bütüncül politikalar geliştirmesi hem uzmanlık eğitiminin kalitesini artıracak hem de toplumun sağlık ihtiyaçlarını daha etkin bir şekilde karşılayacaktır. Ayrıca, uzmanlık adaylarının motivasyonları, mezuniyet sonrası istihdam koşulları ve ücret politikaları gibi faktörler, kontenjan artışlarının doluluk oranlarına etkisini şekillendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlığı, Tıpta Uzmanlık Sınavı, kontenjanlar, istihdam planlamaları, tıpta uzmanlık eğitimi

ABSTRACT

Objective: This study aims to analyze the impact of changes in Medical Specialization Exam (TUS) quotas between 2013 and 2023 on occupancy rates across branches, focusing specifically on the specialization of pediatrics.

Methods: The study utilized publicly available TUS data published by the Measurement, Selection, and Placement Center for the years 2013-2023. Trends in quotas and placement rates for the pediatrics specialty were analyzed over time.

Results: The results revealed that pediatrics specialization quotas increased by approximately 14.5% over the past decade, while the average placement rate remained at 83%. A notable increase in quotas was observed after 2018, accompanied by a significant decline in placement rates. By 2023, despite a 30.4% increase in quotas, the placement rate fell to 50%. A strong negative correlation ($r = -0.923$) was identified between the quotas and placement rates over the years ($p < 0.001$).

Conclusion: This study demonstrates that increasing quotas alone is insufficient to meet the projected healthcare workforce needs. It underscores the importance of factors such as quality, institutional

Received/Geliş: 21.12.2024

Accepted/Kabul: 16.01.2025

Epub: 03.03.2025

Publication Date/

Yayınlanma Tarihi: 10.04.2025

Corresponding Author/
Sorumlu Yazar:

Mehmet KOCA

T.C. Sağlık Bakanlığı, Ankara,
Türkiye

✉ drmehmetkoca@gmail.com

ORCID: 0000-0003-1108-3182

Copyright© 2025 Yazar. Buca Seyfi Demirsöy Eğitim ve Araştırma Hastanesi adına Galenos Yayınevi tarafından yayımlanmıştır. Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) Uluslararası Lisansı ile lisanslanmış, açık erişimli bir makaledir.

Copyright© 2025 The Author. Published by Galenos Publishing House on behalf of Buca Seyfi Demirsöy Training and Research Hospital. This is an open access article under the Creative Commons AttributionNonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

infrastructure, and curriculum in medical residency training. Holistic, data-driven policies developed by healthcare administrators, academic institutions, and medical education experts are essential to enhance the quality of specialist training and address societal healthcare needs efficiently. Furthermore, factors such as candidates' motivations, post-graduation employment opportunities, and wage policies play a critical role in shaping the relationship between quota increases and occupancy rates.

Keywords: Child health and diseases specialization, Medical Specialization Exam, quotas, employment planning, medical specialization training

GİRİŞ

Türkiye'de çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık alanının kurumsallaşması ve gelişimi, Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren hız kazanmış ve bu süreç, hem ulusal tıp eğitimi politikalarının şekillenmesine hem de uluslararası ölçütlere uygun uzmanlık standartlarının oluşmasına önemli katkılar sunmuştur.¹ Özellikle 1930'lu yıllarda Avrupa'da yaşanan siyasal çalkantılar nedeniyle Türkiye'ye gelen seçkin hekim ve akademisyenlerin katkıları, bu alanın akademik ve klinik anlamda güçlenmesini sağlamıştır. Ord. Prof. Dr. Albert Eckstein'in 1935'te Ankara Numune Hastanesi'nde ilk Çocuk Kliniği'ni kurmasıyla başlayan süreç, 1945'te Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin temelleri atılmıştır.^{2,3} Ardından gelen dönemlerde Dr. İhsan Doğramacı ve Dr. Sabiha Özgür Cura gibi isimlerin katkılarıyla daha da güçlenmiştir. Süreç içerisinde hematoloji-onkoloji, pediatrik kardiyoloji ve çocuk endokrinoloji gibi yandal uzmanlık dalları oluşturularak alan çeşitlenmiş ve uluslararası standartlara uygun bir yapıya ulaşılmıştır.⁴ Türkiye Sağlık İstatistikleri Yıllığı'na göre, 2022'de 100.000 kişiye 228 hekim düşerken, Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde bu ortalama 402'dir. Ayrıca Türkiye'de uzman hekimlerin tüm hekimler içerisindeki oranı %49,1'dir.⁵ Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2023 verilerine göre, Türkiye'de çocuk nüfus oranı %26'dır. AB üyesi 27 ülkenin çocuk nüfus oranları incelendiğinde, 2023 yılında çocuk nüfus oranının AB ortalaması 18,0%'dir.^{6,7} Türkiye'nin çocuk nüfus oranı AB ortalamasının yaklaşık 1,4 katı iken, AB ülkelerindeki uzman hekim sayısının Türkiye'nin 1,5 katı olması Türkiye'nin çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlığına duyulan ihtiyacın önemini ortaya koymaktadır.

Türkiye'de altı yıllık tıp eğitimi sonrasında "tıp doktoru" ünvanı alan hekimler uzmanlık eğitimi almak için 1987 yılı itibarıyla her yıl düzenli olarak yapılan Tıpta Uzmanlık Sınavı'nda (TUS) başarılı olmak zorundadır. Sınav temel ve klinik bilimleri değerlendiren çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır. Yeterlik ve yarışma esaslarına dayanan uzmanlık eğitimi giriş sınavı, adayın puanına göre alacağı sıralama ve uzmanlık alan tercihlerine ve o tercih dönemindeki mevcut kontenjanlara göre yerleştirilme hakkını elde etmektedir.^{8,9} Ayrıca, uzmanlık eğitim sürecinin kurumsal çerçevesi ve standartları, Tıpta Uzmanlık Kurulu tarafından belirlenen asgari eğitici sayıları ve kontenjanlar aracılığıyla şekillenmektedir. Son yıllarda TUS kontenjanlarındaki belirgin artış, ilgili uzmanlık

alanlarının insan kaynağı planlamasında önemli bir rol oynamakta ve uzmanlık alanı tercihlerinin kısa ve uzun vadeli yansımalarına ilişkin stratejik düzenlemeleri gerekli kılmaktadır.^{10,11}

Bu tarihsel perspektif ve kurumsal yapılanma süreci, Türkiye'de çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık eğitiminde geline nokta anlamamızı sağlar. Bu çerçevede, hem geçmişten günümüze yaşanan kurumsallaşma ve branşlaşma süreçlerini hem de güncel eğitim, insan kaynağı planlaması ve uluslararası standartlara uygunluk gibi konuları daha kapsamlı bir şekilde irdeleyebilmek adına sağlam bir zemin sunmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, TUS kapsamında 2013-2023 yılları arasındaki çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlığı alanına ayrılan kontenjan sayılarındaki değişimi ve bu değişimlerin yerleşme oranlarıyla ilişkisini ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Kesitsel tipte tasarlanan bu çalışmada, 2013-2023 yılları arasında yapılmış olan TUS dahil edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen sınavlar, Nisan 2013-Eylül 2023 arasında gerçekleştirilen 22 TUS'tur. Sınavlara ait branş bazında açılan mevcut kontenjanlar "Kılavuz ve Aday Bilgi Formu" aracılığı ile elde edilmiştir. Branşların doluluk oranlarına ait veriler ise "Yerleştirme Sonuçlarına İlişkin Sayısal Bilgiler" verileri aracılığı ile elde edilmiştir. Mevcut veriler Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından kamuya açık olarak sunulan, <http://www.osym.gov.tr/> adresinden elde edilmiştir. Her sınav dönemine ait çocuk sağlığı ve hastalıkları toplam kontenjan sayısı, toplam yerleşen kişi sayısı kaydedilmiştir.

İstatistiksel Analiz

Çalışma verileri tanımlayıcı bulguları sayı, yüzde, ortalama, minimum ve maksimum değerler sunulmuştur. Yıllar içerisinde açılan kontenjan sayısı ile o yıllara ait yerleşme oranları arasındaki ilişki, Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. Korelasyon katsayıları (r) 0,0-0,19 "çok zayıf", 0,20-0,39 "zayıf", 0,40-0,59 "orta", 0,60-0,79 "güçlü", 0,80-1,00 "çok güçlü" olarak değerlendirilmiştir. Sonuçlar %95 güven aralığında, istatistiksel hata payı (alfa hata payı) 0,05 olarak kabul edilmiştir. İstatistiksel değerlendirme Statistical Package for Social Sciences (SPSS) for Windows 18.0 (IBM SPSS Inc., Chicago, IL) programı kullanılarak yapılmıştır.

BULGULAR

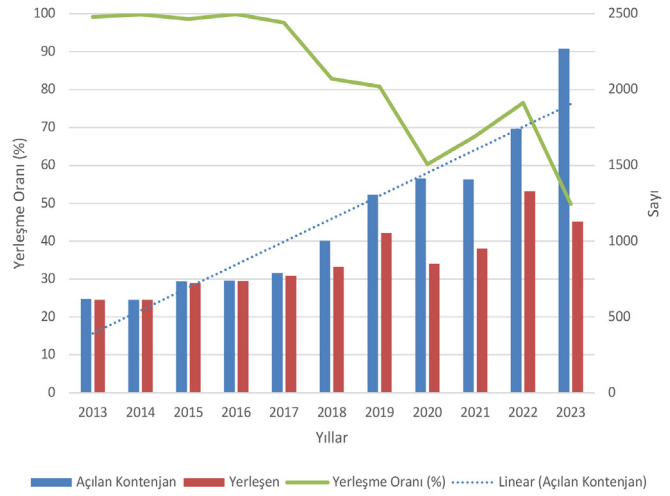
Çocuk sağlığı ve hastalıkları alanının 2013-2023 yılları arasındaki TUS kontenjan durumunu değerlendirdiğimizde on bir yıl içerisindeki 22 farklı dönemde toplamda 12.633 kontenjan açılmış olduğu tespit edilmiştir. En düşük kontenjan sayısı 2014 yılında olup 614 iken en yüksek kontenjan sayısı 2.269 ile 2023 yılında olmuştur. On bir yıl içerisinde açılan kontenjanların 9.612'sine tercih edilerek yerleşildiği tespit edilmiştir. On bir yıllık süreç içerisinde kontenjanlara yerleşme oranı incelendiğinde %76,1 olduğu tespit edilmiştir. En yüksek yerleşme oranı 2019 yılında %99,9 olurken en düşük oran 2023 yılında %49,8 olmuştur. Çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık alanında 2023-2013 yılları arasındaki TUS kontenjan durumu, yerleşen sayıları ve yerleşme oranı Şekil 1'de gösterilmiştir.

Çocuk sağlığı ve hastalıkları alanının 2013-2023 yılları arasındaki TUS kontenjan durumunu değerlendirdiğimizde ortalama %14,5 oranında arttığı saptanmıştır. Şekil 1'de de görüldüğü üzere yıllar içerisinde kontenjan sayısında doğrusal bir artış tespit edilmiştir. 2023 yılındaki kontenjan sayısı bu doğrusal artışın çok üzerinde olduğu görülmektedir. Yerleşen kişi sayısının yıllık ortalama artış oranı ise %7,6 olarak tespit edilmiştir. Ancak bu artışa rağmen, yerleşme oranlarının ortalaması %83,0 olduğu ve 2018 yılından itibaren bu oranın altında kaldığı bir gerileme trendine girdiği gözlemlenmektedir (Tablo 1, Şekil 1).

2018 sonrası dönem incelendiğinde, kontenjanlardaki artışın belirginleşmesine karşın, yerleşme oranlarında kayda değer bir düşüş yaşandığı dikkat çekmektedir. Özellikle 2022 yılına gelindiğinde, bir önceki yıla göre çocuk sağlığı ve hastalıkları kontenjanlarının %23,6 oranında arttığı görülmektedir. Ancak bu artış, yerleşme

oranlarına benzer ölçüde yansımamış; söz konusu yılda yerleşme oranı %76 olarak gerçekleşmiştir. Aynı trend 2023 yılında daha da belirginleşmiş olup; 2022 yılına kıyasla %30,4 oranında artan kontenjan sayısına rağmen, 2023 yılı yerleşme oranı %50'ye gerilemiştir (Şekil 2). Bu veriler, 2018-2023 yılları arasında kontenjan sayısının yaklaşık 2,2 kat artmasına karşın yerleşme oranlarının %83'ten %50'ye düştüğünü göstermektedir.

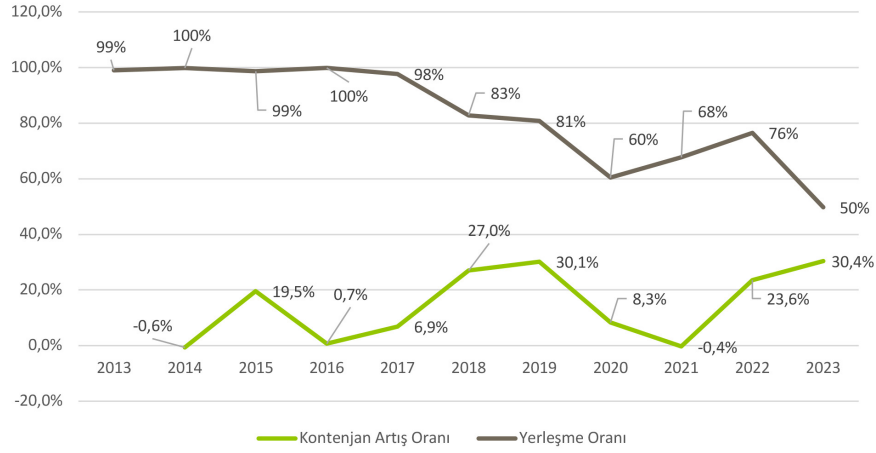
Yıllar içerisinde açılan kontenjanlarla yerleşme oranları arasındaki korelasyon incelendiğinde negatif yönlü güçlü ($r=-0,923$) ve istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon olduğu tespit edilmiştir ($p<0,001$) (Şekil 3).

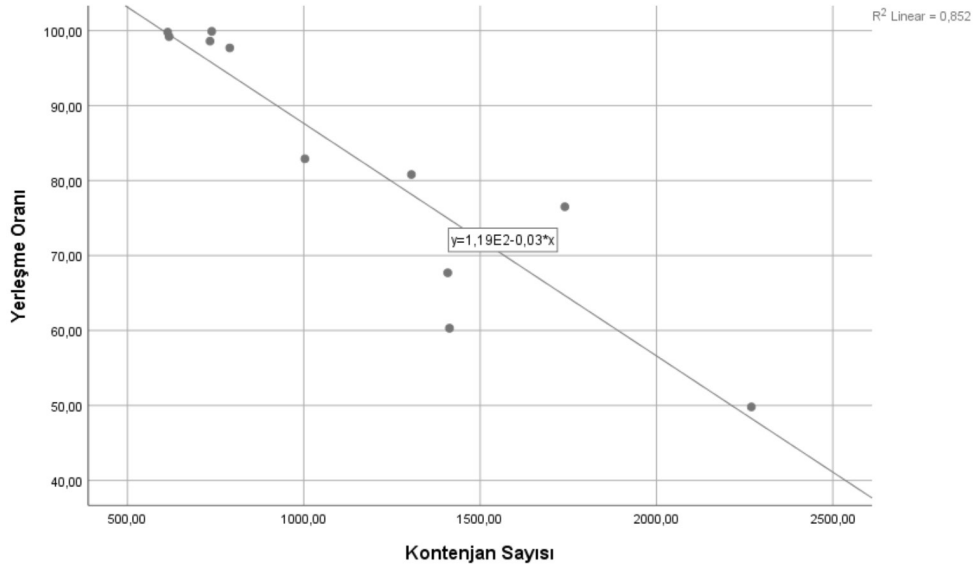
Şekil 1. 2013-2023 yılları arasında çocuk sağlığı ve hastalıkları kontenjan, yerleşen sayıları ve yerleşme oranları

Tablo 1. 2013-2023 yılları arasında çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık alanındaki kontenjan değişiklikleri

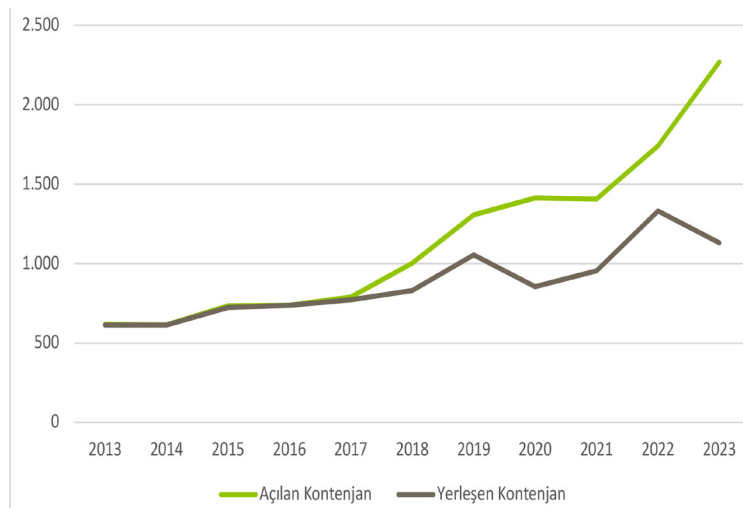
Yıl	Açılan kontenjan	Kontenjan artış oranı	Yerleşen kontenjan	Yerleşme oranı
2013	618		613	%99
2014	614	%-0,6	613	%100
2015	734	%19,5	724	%99
2016	739	%0,7	738	%100
2017	790	%6,9	772	%98
2018	1.003	%27,0	831	%83
2019	1.305	%30,1	1.055	%81
2020	1.413	%8,3	853	%60
2021	1.408	%-0,4	953	%68
2022	1.740	%23,6	1.331	%76
2023	2.269	%30,4	1.129	%50
Ortalama		%14,5		%83

Şekil 2. 2013-2023 yılları arasında çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık alanındaki kontenjan artış ve yerleşme oranı

Şekil 3. 2013-2023 yılları arasında çocuk sağlığı ve hastalıkları kontenjan sayısı ve yerleşim oranları saçılım grafiği

Şekil 4. 2013-2023 yılları arasında çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık alanındaki açılan-yerleşen kontenjan durumu

TARTIŞMA

Bu çalışmanın bulguları, çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık alanında açılan kontenjanlar ile bu kontenjanlara yerleşme oranları arasındaki ilişkiyi dinamik bir süreç içerisinde ele almaktadır. Özellikle 2013-2017 yılları arasındaki veriler, açılan kontenjanların neredeyse tamamının dolduğunu göstermektedir. Bu durum, söz konusu dönemde mezuniyet sonrası tıp eğitimi süreçlerinin mevcut sağlık politikaları, uzmanlık eğitim kapasitesi ve aday ilgisi ile büyük ölçüde dengeli bir etkileşim içerisinde olduğunu düşündürmektedir.

2007-2013 yılları arası TUS analizi ile ilgili bir çalışmada, incelenen branşlar arasında en fazla ortalama kontenjanı (sınav başına düşen ortalama kontenjan) olan bölümün çocuk sağlığı ve hastalıkları branşı olduğu tespit edilmiştir.¹²

Bununla birlikte, 2018-2019 ve 2021-2022 yılları arasında kontenjan artışlarına paralel olarak yerleşme sayısında nispi bir artış gözlenmiş olmakla birlikte, bu artışın nicel ve nitel açıdan nitelikli uzman hekim gereksinimini karşılamakta yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır (Şekil 4). Diğer bir deyişle, söz konusu dönemde nominal artış gösteren kontenjan rakamları, branşa yönelik talebin sürdürülebilir şekilde artmasını sağlamamış; yerleşme oranları, hedeflenen uzman insan gücü planlamasının beklentilerini tam olarak karşılayamamıştır. Bu durum, artan kontenjan sayılarının tek başına uzmanlaşma sürecinin verimliliğini ya da bu alana yönelimi güçlendirmede ortaya koymaktadır. Budakoğlu ve ark.¹³ son sınıf tıp öğrencilerinde yapmış olduğu araştırmada, öğrencilerin dermatoloji gibi daha az risk içeren branşları tercih ettikleri görülmüştür. Araştırmacılar, bu tercihin tıbbi uygulama hatası yasaları gibi faktörlerle ilişkili olabileceğini öne sürmüştür. Kaya ve ark.¹² 2007-2013 yılları arasındaki TUS puanlarını değerlendirdiği çalışmada genel cerrahi, kadın hastalıkları ve doğum ve çocuk sağlığı ve hastalıkları branşlarının taban puanlarında belirgin düşüşlerin olduğunu bu duruma sağlıkta dönüşüm projesi, tam gün yasası ve hatalı tıbbi uygulama davalarının ve cezaların artması gibi faktörlerin etkili olduğunu belirtmiştir.

Elde edilen sonuçlar, tıpta uzmanlık eğitim planlamalarının salt kontenjan artışları üzerinden yapılandırılmasının yeterli olmayacağını göstermektedir. Bu bulgular, uzmanlık eğitimi politikalarının bütüncül bir bakış açısıyla; nitelikli insan gücü gereksinimleri, sağlık hizmeti sunumundaki değişimler, toplumsal beklentiler, kurumsal altyapının yeterliliği, uzmanlık alanlarına yönelik motivasyon unsurları ve geleceğe dönük projeksiyonlar gibi çok boyutlu etmenler dikkate alınarak yapılması gerektiğine işaret etmektedir.^{14,15}

Ayrıca, bu süreçte sağlık politikalarının istikrarlı, ölçülebilir ve veriye dayalı biçimde yürütülmesinin önemi vurgulanmalıdır. Ülkemizde tıp eğitimi ve sağlık hizmetleri

planlamasının, yalnızca kontenjan sayılarındaki değişkenlik üzerinden değil, aynı zamanda uluslararası standartlar, teknolojik gelişmeler, nüfus yapısındaki dönüşümler ve hastalıkların epidemiyolojik profilinde yaşanan farklılaşmalar çerçevesinde düzenlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamlı yaklaşım, uzmanlık eğitimi sürecinin kalitesini artırarak, uzun vadede eğitim kliniklerinin verimliliğini yükseltecek ve sağlık sisteminin daha etkin bir biçimde işlemesini sağlayacaktır.¹⁶

Çalışmanın Kısıtlılıkları

Bu çalışmanın bazı kısıtlılıkları mevcuttur. Öncelikle çalışma kesitsel tipte bir araştırma olduğundan dolayı neden sonuç ilişkisi net değildir. Ayrıca bu alanda tercih trendine sağlık politikalarının dışında önemli bir faktör olan bireysel faktörler değerlendirilmemiştir. Mevcut verilerle bireysel faktörlere dair bilgi olmadığından dolayı bunun trend üzerine olan etkisini ortaya koymak mümkün olmamıştır.

Bu çalışmanın ortaya koyduğu veriler, tıp uzmanlık planlamalarının, ülkemizin sağlık hizmetleri politikaları çerçevesinde, bilimsel temeller ve kapsamlı istatistiksel veriler ışığında gerçekleştirilmesinin önemini net bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu sayede, yalnızca sayısal artışlar değil, aynı zamanda niteliksel gelişmeler de sağlanarak, uzman kadrolarının toplumun gereksinimlerine en uygun şekilde şekillenmesine katkıda bulunulabilecektir.

SONUÇ

Bu çalışmada elde edilen bulgular, tıpta uzmanlık eğitime yönelik planlamaların salt kontenjan artışları üzerinden yapılandırılmasının uzun vadede beklenen etkiyi yaratmakta yetersiz kalabileceğini ortaya koymuştur. Sağlık politikalarının, uzmanlık alanlarındaki ihtiyacı belirlerken niceliksel verilerin yanı sıra niteliksel iyileştirmeleri de gözetmesi gerekmektedir. Özellikle çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık alanında tespit edilen eğilimler, mevcut insan gücü planlaması, eğitim müfredatlarının güncellenmesi, klinik altyapıların geliştirilmesi ve uzmanlık alanlarına yönelik tercih faktörlerinin detaylı incelenmesiyle daha etkili çözümler üretilmesini gerekli kılmaktadır.

Bu çerçevede, bilimsel veriler ışığında yapılacak planlamalar, mezuniyet sonrası uzmanlık eğitimlerinin etkililiğini artırmanın yanı sıra, toplumsal sağlık ihtiyaçlarının daha iyi karşılanmasına da katkı sağlayacaktır. Akademik tıp camiası, tıp eğitimi uzmanları ve sağlık hizmetleri yöneticilerinin birlikte geliştireceği bütüncül yaklaşımlar, sadece kontenjan sayılarının değil bununla birlikte eğitim sürecinin kalitesinin ve eğiticilerin niteliklerinin de göz önünde bulundurulduğu stratejiler oluşturulmasına öncülük edecektir.

Buradaki gibi kanıta dayalı bir yaklaşım, sağlık hizmeti sunumunun niteliğini artırarak genel sağlık sisteminin verimliliğinin yükselmesine hizmet edecektir. Uzun vadede, gerek eğitim gerek hizmet sunum süreçlerinde standartların yükseltilmesi, uzman hekimlerin saha uygulamalarına daha donanımlı şekilde katılımını sağlayarak toplumun sağlık gereksinimlerine daha hızlı ve etkin yanıt verilmesine imkan tanıyacaktır. Sonuç olarak, gelecek dönemlerde tıp eğitimi uzmanlarının ve politika belirleyicilerinin yapacağı çalışmalar, uzmanlık eğitimlerinin verimliliğini artıracak, sağlık sisteminde sürdürülebilir nitelik artışı sağlayacak stratejik planlamaların geliştirilmesinde belirleyici bir rol oynayacaktır.

Etik

Etik Kurul Onayı ve Hasta Onayı: Bu araştırmada kullanılan veriler kamuya açık ve ücretsiz olarak erişilebilir olduğundan, etik kurul onayı ve hasta onayı gerekmemektedir.

Dipnotlar

Finansal Destek: Çalışma için hiçbir kurum ya da kişiden finansal destek alınmamıştır.

KAYNAKLAR

1. Yıldız Özlü Z, Ünüvar S. Ankara Numune Hastanesi'nde Alman bilim insanları ve Albert Eckstein. *Asia Minor Studies*. 2023;11:221-34.
2. Akar N. Albert Eckstein: a pioneer in pediatrics in Turkey. *Turk J Pediatr*. 2004;46:295-7.
3. Akar N, Reisman A, Oral A. Albert Eckstein (1891-1950): modernizer of Turkey's paediatrics in exile. *J Med Biogr*. 2007;15:213-8.

4. Yurdakök M, İhsan Doğramacı (1915-2010). *Osmangazi Tıp Dergisi*. 2023;76-83.
5. T.C. Sağlık Bakanlığı. Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2020. Ankara: T.C. Sağlık Bakanlığı Yayınları; 2022. Erişim adresi: <https://ekutuphane.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/siy202205042024pdf.pdf>
6. Eurostat. Youth population by sex, age and country of birth. 2023.
7. Türkiye İstatistik Kurumu. İstatistiklerle Çocuk, 2023. Erişim tarihi: 24 Şubat 2025. Erişim adresi: https://www.tuik.gov.tr/media/announcements/istatistiklerle_cocuk_2023.pdf
8. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM). 2024 Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı Başvuru Kılavuzu. Ankara: ÖSYM Sınav Hizmetleri Daire Başkanlığı; 2024.
9. Cansever İH, Metin A, Kişi M. Tıp öğrencilerinin tıpta uzmanlık tercihlerini etkileyen faktörler üzerine sistematik derleme. *OPUS Int J Soc Res*. 2020;16:791-812.
10. Açıkgöz B, Ekemen A, Zorlu İ, Yüksel NA, Ayoğlu FN. Tıp öğrencilerinde uzmanlaşma eğilimi, uzmanlık alan seçimi ve etkileyen faktörler. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2019;12:113-25.
11. Frenk J, Chen L, Bhutta ZA, et al. Health professionals for a new century: transforming education to strengthen health systems in an interdependent world. *Lancet*. 2010;376:1923-58.
12. Kaya A, Aktürk Z, Çayır Y, Taştan K. 2007-2013 arası tıpta uzmanlık sınavları: bir trend analizi. *Ankara Medical Journal*. 2014;14.
13. Budakoğlu İİ, Karabacak O, Coşkun O, Karabacak N. Personality and learning styles of final-year medical students and the impact of these variables on medical specialty choices. *Gazi Med J*. 2014;25:138-41.
14. Çalışkan H. Sağlık kurumlarında stratejik insan kaynakları yönetiminin örgütsel inovasyona etkisi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*. 2019;22:341-58.
15. Avcı K, Ağaoğlu S. Türkiye'de sağlık insan kaynakları planlaması. *Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi*. 2014;7:83-94.
16. Şahinöz T, Şahinöz S. Daha gerçekçi bir tıp eğitimi mümkün: Türkiye için yeni bir model. *TED*. 2022;21:56-70.